

3.5 Centra dojížděky do škol

Centrem dojížděky do škol lze pro potřeby analýzy považovat každou obec, která měla v době sčítání v roce 2001 na svém území zařízení poskytující minimálně úplné středoškolské vzdělání (pro účely této regionalizace zúženo na gymnázium nebo střední odbornou školu). V Libereckém kraji se jedná o 17 obcí, přitom z toho 10 se statutem obce s rozšířenou působností, zahrnující i bývalá okresní města.

Tab. 3.11 Bilance dojížděky do škol v centrech dojížděky

Kraj, centrum dojížděky	Dojíždějící do centra			Vyjíždějící z centra				Saldo dojížděky do škol	Počet obsazených míst ve školách	
	celkem	muži	ženy	celkem	z toho v rámci ČR				celkem	na 1000 žáků, studentů a učňů ¹⁾
					celkem	muži	ženy			
Kraj celkem	23 329	11 493	11 836	25 880	25 513	12 807	12 706	-2 551	73 243	966
Cvikov	174	55	119	266	264	147	117	-92	671	879
Česká Lípa	2 274	1 186	1 088	1 456	1 420	641	779	818	9 006	1 100
Doksy	258	176	82	325	320	157	163	-67	749	918
Frýdlant	923	413	510	273	268	155	113	650	2 030	1 471
Hejnice	266	152	114	161	155	67	88	105	550	1 236
Jablonec nad Nisou	2 020	882	1 138	1 819	1 771	861	910	201	8 202	1 025
Jilemnice	662	263	399	340	337	184	153	322	1 444	1 287
Kamenický Šenov	140	42	98	336	332	155	177	-196	497	717
Liberec	7 788	3 992	3 796	2 180	2 042	985	1 057	5 608	22 684	1 328
Lomnice nad Popelkou	470	233	237	411	410	221	189	59	1 284	1 048
Mimoň	353	161	192	391	387	188	199	-38	1 142	968
Nový Bor	727	348	379	732	728	365	363	-5	2 079	998
Semily	792	454	338	516	508	262	246	276	1 987	1 161
Tanvald	441	188	253	409	407	209	198	32	1 252	1 026
Turnov	2 052	762	1 290	590	578	326	252	1 462	3 978	1 581
Vysoké nad Jizerou	393	266	127	94	92	50	42	299	560	2 146
Železný Brod	299	120	179	427	423	225	198	-128	982	885

¹⁾ bydlících v centru

Z uvedených údajů je patrné, že do těchto center nedojíždějí pouze studenti a učni středních škol a učilišť, ale i žáci základních škol z nejbližších okolních obcí. Výjimečné postavení mezi centry dojížděky má město Liberec s jedinou vysokou školou v regionu – Technickou univerzitou, která studenty vzdělává na šesti fakultách. U většiny center mimo jiné vychází i kladná bilance dojížděky, což znamená vyšší počet dojíždějících než vyjíždějících z obce. Mezi 11 obcemi s kladným saldem dojížděky však byla hodnota salda značně variabilní a pohybovala se od 32 osob ve městě Turnov do 5 608 osob ve městě Liberci.

Denní dojížděka do škol do center dojížděky se dle času stráveného na cestě sledovala v intervalech do 14 minut až 60 a více minut. Z celokrajského pohledu trvala žákům denní dojížděka nejčastěji 15 – 29 minut (33,1 % dojíždějících), 11,1 % dojíždějícím cesta trvala 60 a více minut. Čas denní dojížděky do uvedených center se značně lišil. V nejkratším čase do 14 minut se nejvíce žáků, studentů a učňů přepravovalo do škol v Hejnicích (51,1 %) a nejméně do České Lípy (9,3 %) a Liberce (10,6 %). Vedle toho denní dojížděka do škol delší než 60 minut nejčastěji směřovala právě do Liberce (17,1 % dojíždějících). Pouze necelé 1 % dojíždějících v tomto intervalu našlo cíl své cesty v Mimoni.

Ve struktuře dojíždějících uvnitř sledovaných center dojížděky převažoval čas do 14 minut. V úhrnu kraje tuto nejkratší dobu strávilo na cestě 58,1 % žáků, z toho např. v Hejnicích 84,4 %. Denní cestu do školy uvnitř centra dojížděky delší než 30 minut absolvovalo v kraji 10,1 % studujících, přičemž nejvyšší tyto podíly byly zjištěny ve městech Liberec (18,6 %) a Turnov (18,3 %). Z věkové struktury žáků, studentů a učňů dojíždějících do škol vybraných center lze odvodit vybavenost center školami různých stupňů. V kraji celkem dojíždělo 32,2 % žáků ve věku 6 – 14 let a 67,8 % žáků, studentů a učňů ve věku 15 a více let. Mezi vybranými centry můžeme sledovat odlišné složení dojíždějících studujících podle věku. Město Mimoň nabízí zvyšování vzdělání na místním gymnáziu, jeho kapacita je však omezená, a tak dojíždějící do základních škol (podíl 72,0 %) převýšili počet dojíždějících středoškoláků (podíl 28,0 %). Tento stav byl zaznamenán ještě u Tanvaldu. U zbývajících center byly podíly opačné. Města Vysoké nad Jizerou a Liberec z tohoto pohledu zcela vynikala – podíl dojíždějících ve věku 15 a více let v prvním případě činil 92,4 %, v druhém 91,2 %.

Tab. 3.12 Dojížděka do škol do center dojížděky podle času stráveného na cestě

Kraj, centrum dojížděky	Dojíždějící do centra celkem	Struktura dojíždějících do centra v % podle času denní dojížděky					Dojíždějící uvnitř centra celkem	Struktura dojíždějících v centru v % podle času denní dojížděky		
		do 14 minut	15 - 29 minut	30 - 44 minut	45 - 59 minut	60 minut a více vč. nezj.		do 14 minut	15 - 29 minut	30 minut a více vč. nezj.
Kraj celkem	23 329	18,5	33,1	22,2	15,2	11,1	46 222	58,1	31,8	10,1
Cvikov	174	23,0	23,0	32,8	12,1	9,2	487	69,6	27,5	2,9
Česká Lípa	2 274	9,3	32,6	29,6	19,9	8,6	6 397	59,1	32,2	8,7
Doksy	258	30,6	21,7	20,9	16,3	10,5	481	65,1	30,8	4,2
Frýdlant	923	15,9	33,7	26,8	12,7	10,9	965	71,5	21,2	7,3
Hejnice	266	51,1	27,4	5,3	10,5	5,6	269	84,4	14,1	1,5
Jablonec nad Nisou	2 020	13,6	28,8	29,0	18,7	10,0	5 978	60,1	33,8	6,1
Jilemnice	662	16,2	42,7	23,4	9,1	8,6	716	59,1	36,3	4,6
Kamenický Šenov	140	26,4	27,9	16,4	17,9	11,4	334	55,1	37,7	7,2
Liberec	7 788	10,6	31,0	21,5	19,8	17,1	13 834	46,3	35,1	18,6
Lomnice nad Popelkou	470	22,6	30,6	20,4	14,7	11,7	795	60,5	35,3	4,2
Mimoň	353	21,2	51,6	21,0	5,4	0,8	738	51,8	43,0	5,3
Nový Bor	727	27,0	38,0	19,0	10,6	5,5	1 297	66,1	29,2	4,7
Semily	792	14,9	33,5	25,9	16,0	9,7	1 158	61,6	32,8	5,6
Tanvald	441	15,2	40,6	27,4	10,4	6,3	698	73,4	20,5	6,2
Turnov	2 052	15,0	35,8	23,8	14,8	10,6	1706	42,0	39,6	18,3
Vysoké nad Jizerou	393	15,2	40,6	27,4	10,4	6,3	137	73,4	20,5	6,2
Železný Brod	299	32,1	26,4	21,7	11,0	8,7	623	49,6	44,1	6,3

Z hlediska frekvence dojížděky do škol ve vybraných centrech jednoznačně v kraji celkem i v jednotlivých centrech převažoval podíl dojíždějících denně, v pěti z nich byl vyšší než 90 %. Týdenní frekvence dojížděky se častěji vyskytovala do center vybavených středními školami s možnostmi ubytování studentů a někdy mohla být vynucena i špatnou dopravní dostupností určitého centra dojížděky.

Tab. 3.13 Dojížděka do škol do center dojížděky podle věku dojíždějících a frekvence dojížděky

Kraj, centrum dojížděky	Dojíždějící do centra celkem	Podíl dojíždějících z jiné obce okresu (v %)	Podíl dojíždějících (v %) ve věku		Podíl dojíždějících (v%)		Saldo denní dojížděky
			6 - 14 let	15 let a více vč. nezj.	denně	týdně	
Kraj celkem	23 329	57,6	32,2	67,8	72,7	18,1	-591
Cvikov	174	93,1	42,0	58,0	92,0	1,1	-17
Česká Lípa	2 274	88,0	24,3	75,7	92,5	4,3	1 571
Doksy	258	88,0	37,6	62,4	82,2	14,0	1
Frýdlant	923	93,4	41,5	58,5	92,4	5,3	679
Hejnice	266	66,2	39,5	60,5	55,3	41,0	22
Jablonec nad Nisou	2 020	57,2	20,8	79,2	79,3	15,3	542
Jilemnice	662	79,5	48,9	51,1	86,3	8,2	436
Kamenický Šenov	140	53,6	19,3	80,7	57,1	33,6	-172
Liberec	7 788	27,5	8,8	91,2	48,9	32,8	3 025
Lomnice nad Popelkou	470	61,1	25,7	74,3	70,6	25,1	72
Mimoň	353	98,6	72,0	28,0	97,2	-	132
Nový Bor	727	76,1	37,0	63,0	78,7	17,2	116
Semily	792	75,3	40,3	59,7	89,0	7,6	453
Tanvald	441	90,7	51,9	48,1	95,5	0,2	162
Turnov	2 052	43,9	34,8	65,2	78,8	17,3	1 310
Vysoké nad Jizerou	393	69,2	7,6	92,4	67,4	30,5	221
Železný Brod	299	53,8	40,1	59,9	74,9	20,4	-60

Směrový proud vyjížděky zahrnuje vyjíždějící osoby z místa trvalého bydliště do obce zjištěné školy. V našem kraji bylo sčítáním 2001 zjištěno 3 410 směrových proudů vyjížděky do škol a z toho 85,7 % byly proudy menší než 10 osob. Podíl proudů s rostoucím počtem osob klesal a největší proudy s 500 a více osobami byly v kraji pouze dva, a to v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou. Na celkovém počtu proudů vyjížděky do škol se nejvýrazněji podílel okres Semily (34,4 %), na proudech 1 – 9 osob podíl tohoto okresu činil až 35,4 %.